

Joona Vuorenpää

14.10.2024

kirjaamo.sm@gov.fi

VN/12842/2024

lausuntopalvelu.om@om.fi**LAUSUNTO KOSKIEN LUONNOSTA ”SISÄMINISTERIÖN ASETUS PALOILMOITTIMISTA JA AUTOMAATTISISTA SAMMUTUSLAITTEISTOISTA”.****Paloilmoittimet ja automaattiset sammutuslaitteistot****1 § Soveltamisala**

”...asetus koskisi paloturvallisuuslaitelaisissa tarkoitettuja paloilmoittimia ja automaattisia sammutuslaitteistoja...”.

Poistumishälytys- ja turvakuulutusjärjestelmiä – arkikielessä äänievakuointijärjestelmää – käytetään usein kiinteänä osana paloilmoitinta. Tällöin tulee kyseeseen kaksi erilaista toteutusmallia, kansallisen Sähkötieto ry:n julkaiseman ST21 ohjeen ”Poistumishälytys- ja turvakuulutusjärjestelmät” mukaiset luokkien 3 ja 4 toteutusmallit.

Ensimmäisessä mallissa (luokka 3) paloilmoittimien ohjaama äänievakuointijärjestelmä täydentää paloilmoitinta, eli osa paloilmoittimen akustisista hälyttimistä korvataan äänievakuointijärjestelmällä. Toisessa toteutusmallissa (luokka 4) äänievakuointijärjestelmällä korvataan kokonaan paloilmoittimen akustiset hälyttimet, myös tässä tapauksessa paloilmoitin ohjaa äänievakuointijärjestelmää. Eli kummassakin tapauksessa paloilmoitin ja äänievakuointijärjestelmä muodostavat yhden kokonaisuuden, jossa paloilmoitin toimii ohjaavana osapuolena.

Edellä mainitut, luokkien 3 ja 4 mukaiset toteutusmallit ovat lisääntyneet viime vuosien aikana ja Tukes kiinnittänyt kentältä tulleen palautteen pohjalta huomioita järjestelmäkokonaisuuksien toteutusmalliin ja kokonaisuuden ylläpitoon sekä niihin liittyviin ongelmiin. Tukesin lausunnon mukaisesti luokkien 3 ja 4 poistumishälytys- ja turvakuulutusjärjestelmät paloilmoittimen ohjaamana katsotaan laitteistokokonaisuudeksi, jonka toteutuksesta vastaa paloilmoitinliike.

Linkki Tukesin lausuntoon

<https://tukes.fi/tuotteet-ja-palvelut/pelastustoimen-laitteet/paloilmoitinlaitteistot/paloilmoittimen-ohjaamat-poistumishalytys-ja-turvakuulutusjarjestelmat>

Edellä esille tuotuun viitaten esitämme, että soveltamisalakäsitettä laajennettaisiin seuraavasti ”asetus koskee ... paloilmoittimia, niiden ohjaamia poistumishälytys- ja kuulutusjärjestelmiä, sekä automaattisia sammutusjärjestelmiä”.

Joona Vuorenpää

14.10.2024

Esitetty tekstimuutos selkeyttäisi tilannetta huomattavasti, sekä rajoittaisi ”kikkailun” niin suunnittelu-, hankinta-, toteutus- kuin ylläpitovaiheessa. Nykytilanteessa äänievakuointijärjestelmien osalta em. vaiheet ovat hyvin ”riemunkirjavia”, joka saattaa pahimmillaan johtaa tilanteeseen, jossa järjestelmien toiminta ei ole luotettavaa johtuen ylläpidon laiminlyönnistä ja täten vaarannetaan niin kohteiden, kuin niissä olevien ihmisten turvallisuuden. On tärkeä huomioida, että tässä yhteydessä äänievakuointijärjestelmää ei voida rinnastaa muihin paloilmoittimien ohjaamiin järjestelmiin, kuten esim. 3 § mainittuihin paloturvallisuus tai taloteknisiin laitteisiin, sillä luokkien 3 ja 4 laitteilla hoidetaan osa paloilmoittimen normaalitilan toiminteista.

2 § Paloilmoittimen toiminnalliset vaatimukset

Kuten kohdassa 4 edellytetään, on järjestelmä suunniteltava ja asennettava siten, että laitteisto antaa tarvittavat ilmoitukset ja hälytykset. Kuten kommentistamme kohtaan 1 § ja samassa kohdassa esille tuodusta Tukesin lausunnosta ilmenee, suunnitellaan, hankitaan ja toteutetaan em. kohdassa mainittuja järjestelmiä erillisinä, jolloin kokonaisuudelle ei yhtä selkeää omistajaa. Tästä johtuen toivomme huomioitavan edellisessä kohdassa esille tuotu tekstin tarkennus.

3 § Paloilmoittimen ohjaustoiminnot ja 4 § Automaattisten sammutuslaitteistojen toiminnalliset vaatimukset.

Järjestelmien keskinäisen integroitavuuden ja sitä kautta keskinäisten ohjausten määrän kasvun myötä on hyvä huomioida, että asia koskee paloilmoittimien lisäksi myös sammutusjärjestelmiä. Nyt ohjaustoiminnot kuvataan vain paloilmoittimen osalta, vaikka vastaava tilanne saattaa tulla vastaan myös sammutusjärjestelmien osalta. Esitetystä tekstistä puuttuu myös aiemmin säädöksissä ollut maininta, että hälytysjärjestelmien liittämistä hätäkeskukseen säädetään erikseen.

Pidämme tärkeänä, että perusteluosiossa tuodaan selvästi esille laitteistokohtaisten suunnitteluohjeiden ja standardien mukanaan tuomat laitteiden yhteensovittamista koskevat vaatimukset.

5 § Erheellisen toiminnan ehkäisy

On positiivista havaita, että järjestelmien erheellistä toimintaa koskeva lähestymiskulma on huomattavasti laajempi kuin julkisuudessa on usein totuttu. Pyerusteluissa on iloksemme tuotu esille suunnittelun ja toteutuksen lisäksi myös käyttäjän oman toiminnan merkitys luotettavan toiminnan varmistamisessa.

6 § Merkinnät ja opasteet

Kohdassa 4 § Automaattisen sammutuslaitteiston toiminnalliset vaatimukset todetaan ”Automaattinen sammutuslaitteisto voi esimerkiksi sprinkleri-, vesisumu- kaasu-, aerosoli- tai vaahtosammutuslaitteisto”.

Joona Vuorenpää

14.10.2024

Pykälässä 6 § toisessa kappaleessa todetaan ”paloilmoitinkeskuksen ja sprinklerikeskuksen sijainti on merkittävä...”, kyseessä on ilmeinen lapsus ja teksti tulisi olla muodossa ”paloilmoitinkeskuksen ja automaattisen sammutuslaitteiston ohjauskeskuksen sijainti...”.

7 § Selvitys laitteiston perusmäärittelyistä

Paloilmoittimet ja sammutusjärjestelmät poikkeavat toisistaan ja niille on tästä johtuen muodostunut omat, vakiintuneet termit, joita on käytetty esimerkiksi A:65 3 § suunnitteluperusteissa. Näemme, että uusien termien kehittämisestä korvaamaan vanhat ja tunnetut termit luovutaan ja säädöksen muotoilussa kuvattaisiin vain kokonaisuutta, joka ottaa huomioon laaditut suunnitteluperusteet ja elinkaarikirjakokonaisuuden.

8 § Asennustodistus

Näemme, että asennustodistuksen perusmäärittelytietoihin tulisi liittää myös järjestelmän suunnittelijan tiedot.

9 § Laitteiston kunnossapito

Kohta 1: ”laitteistolle laadintaan huolto- ja kunnossapito-ohjelma, jota laitteiston haltija velvoitetaan noudattamaan”

Kohta 2: termi sprinklerikeskus tulee muuttaa muotoon automaattisen sammutuslaitteiston ohjauskeskus.

Kohta 3: ”häätäkeskusyhteyden kokeilu, sekä muut kunnossapito-ohjelman mukaiset testit tehdään säännöllisesti”

Asetukseen liittyvä lisähuomio:

Uudessa asetuksessa ei mainita sanallakaan äänievakuointijärjestelmää. On niitä järjestelmiä jotka ovat laissa paloilmoittimen osaksi tarkoitettua laitetta (4)

Asetuksessa tai vähintään muistioluonnoksessa olisi erittäin tärkeää korostaa palon havaitsemisen lisäksi mitä sen hälytyksestä seuraa henkilöturvallisuuden osalta: nopea evakuointi äänievakuoinnin avulla.

Erilaisten hätätilanteiden yhteydessä nopea turvaan ohjaaminen ja varoittaminen on tärkeää: onnistuu parhaiten oikein toimivan ja opastavan äänievakuointijärjestelmän avulla.

Koko äänievakuointialalla on aika iso perustavaa laatua oleva ongelma. Rakentamisen paloturvallisuuteen liittyvät vaatimukset tulee rakentamiseen liittyvästä lainsäädännöstä, jota säätelee Ympäristöministeriö. Nykyisissä laeissa ja asetuksissa ei selkeästi määritellä mihin rakennuksiin/ kiinteistöihin äänievakuointijärjestelmä tulee asentaa.

Joona Vuorenpää

14.10.2024

Sähkösuunnittelijat kyselevät tätä lähes päivittäin. Palo- ja pelastussuunnitelmissa asiaa on joskus sivuttu lyhyesti, tai asia unohdettu kokonaan.

Paikallisilla paloviranomaisilla on usein hyvin erilaiset näkemykset milloin tuota tarvitaan.

Eroavaisuuksia jopa saman kaupungin sisällä

Ja toinen asia, jos äänievakuointi on asennettu, tulisi sitä huoltaa ja ylläpitää kuten paloilmotinta.

Tukesin tulkinta on jo alkanut muuttaa alaa:

<https://tukes.fi/tuotteet-ja-palvelut/pelastustoimen-laitteet/paloilmoitinlaitteistot/paloilmoittimen-ohjaamat-poistumishalytys-ja-turvakuulutusjarjestelmat>

Parhain terveisin

Finnsecurity ry